

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1936 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, dels ock väckt motion angående ändring av sistnämnda lag.

Genom en den 11 mars 1936 till riksdagen avlämnad proposition, nr 218, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

**angående ändring i vissa delar av lagen den 17 juni 1916 (nr 235)
om försäkring för olycksfall i arbete.**

Härigenom förordnas, att 1, 11, 13 och 20 §§ lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

1 §.

Envar arbetare — — — i arbetet.

Såsom föranledd av olycksfall skall även anses skada, som förorsakats genom inverkan under högst några få dagar

antingen på mekanisk väg av arbetet, såsom skavsår, blåsor eller senskideinflammation (senknarr),

eller av temperaturförhållandena under arbetet, om skadan utgöres av värmeslag, solsting eller förfrysning,

eller av visst i arbetet använt frätande eller etsande ämne, som ej finnes upptaget i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar, såsom av svavelsyra, salpetersyra, kalk eller kalksalpeter eller blandning, vari dylikt ämne ingår;

skolande i dessa fall såsom dagen för olycksfallet anses den dag skadan yppades.

Såsom olycksfall — — med arbetsanställningen.

Kostnaden för — — — av arbetsgivaren.

11 §.

Är arbetsgivaren enligt annan lag eller särskild författning eller på grund av egen utfästelse skyldig att vid skada till följd av olycksfall i arbete utgiva avlöning, pension eller annan ersättning, som helt eller delvis utgör understöd på grund av olycksfallet, eller skall sådant understöd utgå från kassa eller pensionsinrättning eller på grund av försäkring i annan försäkringsanstalt än i 4 § sägs, avdrages från sjukpenning, livränta, begravningshjälp eller annan ersättning, som utgives enligt denna lag, vad i anledning av olycksfallet för motsvarande ändamål av arbetsgivaren, kassan eller pensionsinrättningen eller på grund av försäkringen utgives för tid, under vilken ersättningen utgår. Dock må sådant avdrag endast äga rum, om arbetsgivaren, på grund av understödet, enligt 15 § andra stycket erhållit lindring i försäkringsavgiften, samt, i fråga om understöd från kassa eller pensionsinrättning eller på grund av försäkring, endast ske, om kostnaden för understödet helt och hållet eller till minst en tredjedel bestritts av arbetsgivaren, och ej ske med större belopp än som skäligen kan anses svara mot arbetsgivarens bidrag. För understöd vid sjukdom, vilket av arbetsgivaren utgives, må avdrag ske, ändå att motsvarande lindring i försäkringsavgiften ej ägt rum, ägande arbetsgivaren av försäkringsinrättningen återfå vad som på grund av sålunda utgivet understöd avdragits från ersättningen enligt denna lag.

Såsom understöd, varom i första stycket sägs, skall ej anses pension, som tillförsäkrats den skadade på grund av viss levnadsålder och anställningstid eller eljest av annan anledning än den av olycksfallet förorsakade skadan. I fråga om pension, som utgår vid arbetsoförmåga i följd av olycksfallet, skall såsom sådant understöd anses allenast den del av pensionen, som överstiger det belopp, vartill rätt grundats genom anställningstiden.

Avdrag må icke göras för tilläggspension enligt lagen om folkpensionering eller för understöd enligt förordningen om invalidunderstöd eller för understöd från sjömanshus eller för annat dylikt, allenast för behövande avsett understöd, och icke heller för ersättning enligt förordningen om blindhetsersättning.

Är för den skadade lön bestämd i författning eller eljest fastställd av statlig myndighet utan att därvid angivits, att å lönen avdrag må göras för livränta i anledning av olycksfall i arbetet, skall vid tillämpningen av första stycket lönen till den del densamma motsvarar den skadade tillerkänd dylik livränta anses utgöra understöd på grund av olycksfallet; dock må livräntan utgå om och i den mån särskilda förhållanden därtill föranleda.

Beredes den skadade genom understödet naturaförmåner, såsom bostad, fritt uppehälle eller dylikt, beräknas avdraget för dessa förmåner efter de i arbetsorten gällande priser eller efter andra grunder, som finnas tillämpliga.

Finns i denna paragraf givna bestämmelser i särskilt fall icke tillämpliga, prövar försäkringsinrättningen, huruvida och med vilket belopp avdrag å ersättningen enligt denna lag skäligen skall äga rum.

13 §.

Sedan försäkringsinrättningen — — — skall utgivas.

Kan ej med — — — böra utgå.

Ersättning i anledning av skada, varom förmäles i 1 § andra stycket, skall utbetalas av den försäkringsinrättning, där den skadade vid tidpunkten för skadans yppande är försäkrad jämlikt denna lag; dock skall, om skadan yppas först sedan den skadade upphört att vara utsatt för inverkan av den art, som förorsakat skadan, ersättningen utbetalas av den försäkringsinrättning, där den skadade senast var försäkrad, medan han var utsatt för dylik inverkan. Har den skadade under tid, medan han varit utsatt för inverkan, som nu sagts, jämlikt denna lag varit försäkrad jämväl i annan försäkringsinrättning, och har skadan huvudsakligen föranletts av inverkan, som ägt rum under tiden för sådan försäkring, skall — där ej annan överenskommelse träffats — kostnaden för ersättningen åvila denna försäkringsinrättning.

Kan ej genast — — — sålunda utgivits.

Inträder, sedan — — — för beslutet.

Beslut om — — — till efterrättelse.

20 §.

Varder arbetare, som i denna lag avses, skadad till följd av olycksfall i arbetet, skall arbetsgivaren eller den, som å hans vägnar förestår arbetet, ofördröjligen härom underrättas. I fråga om skada, varom förmäles i 1 § andra stycket, skall underrättelsen lämnas till den arbetsgivare, hos vilken arbetaren vid tidpunkten för skadans yppande är anställd, eller till den, som å hans vägnar förestår arbetet; dock skall, om skadan yppas först efter det arbetaren upphört att vara utsatt för inverkan av den art, som förorsakat skadan, underrättelsen lämnas till den arbetsgivare, hos vilken arbetaren senast var utsatt för dylik inverkan, eller till den, som å hans vägnar förestår arbetet. Där ej läkarvård av försäkringsinrättningen beredes den skadade, är han skyldig att underkasta sig vård eller föreskrift av läkare, som må tillkallas av arbetsgivaren eller arbetsföreståndaren.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1937.

Lagen skall icke äga tillämpning i fråga om skada, varom förmäles i 1 § andra stycket, där skadan yppats före nämnda dag, och ej heller beträffande dylik skada, som yppats senare, därest den skadade icke efter lagens ikraftträdande varit utsatt för inverkan av den art, som förorsakat skadan. Ersättningsanspråk, som grundas å olycksfall, vilket inträffat före lagens ikraftträdande, skall bedömas enligt äldre lag.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för berörda förslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

I sammanhang med förevarande proposition har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 63, vari herr *Spångberg m. fl.* hemställt, att riksdagen i skrivelse till regeringen måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag till ändring av lagen om försäkring för olycksfall i arbete i enlighet med de riktlinjer, som angivits i motionen.

I motionen hava föreslagits ändringar i fråga om bestämmelserna angående sjukpenning och invaliditetsersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen, avseende bland annat höjning av ersättningsbeloppen. Beträffande den närmare innebörden av motionärernas hemställan ävensom de skäl, som anförts till stöd för densamma, får utskottet hänvisa till motionen.

Propositionens förslag.

Propositionens förslag är byggt på en utredning, som föranletts av hemställan från *1934 års riksdag* (i anledning av motionen I: 16 av herrar Olof Carlsson och Forslund; andra lagutskottets utlåtande nr 27, riksdagens skrivelse nr 250) av innehåll,

I. att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning, huruvida begreppet olycksfall enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete borde utvidgas, utan att gränsen mellan olycksfall och yrkessjukdom utplånades och utan att kravet på orsakssammanhang mellan arbetet och skadan uppgåves, genom att under detta begrepp inbegrepes fall, i vilka den av arbetet härflytande skadeverknigen gjort sig gällande under en mera utsträckt tid än som hittills av praxis medgivits för att lagen skulle hava tillämpning, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill nämnda utredning kunde giva anledning, samt

II. att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning rörande ändrade bestämmelser i 11 § olycksfallsförsäkringslagen beträffande förhållandet mellan förmåner, som utginge enligt nämnda lag, samt understöd, som det till följd av olycksfall i arbete ålåg arbetsgivare att utgiva enligt annan lag eller särskild författning eller på grund av egen utfästelse, eller som utginge från kassa eller pensionsinrättning eller på grund av försäkring i annan försäkringsanstalt än i 4 § olycksfallsförsäkringslagen sägs, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kunde giva anledning.

Utredningen har — i enlighet med uppdrag av Kungl. Maj:t den 31 maj 1934 — verkställts av *riksförsäkringsanstalten*, som den 4 december 1934 till Kungl. Maj:t inkommit med förslag till vissa ändringar i olycksfallsförsäkringslagen jämte motiv därtill. Lagförslaget har fogats som *Bilaga B* till propositionen (sid. 54—55).

Över riks-försäkringsanstaltens förslag hava yttranden avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar (se sid. 6 i propositionen).

Ändringsförslagen hava i propositionen behandlats under två huvudrubriker, *utvidgning av begreppet olycksfall* (sid. 6—27), avseende ändringar i 1, 13 och 20 §§, samt *ändring av 11 § olycksfallsförsäkringslagen* (sid. 27—50).

Utvridning av begreppet olycksfall.

Redogörelse för gällande bestämmelser i 1 § olycksfallsförsäkringslagen och 1 § lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar, en historik i ämnet samt vissa uppgifter rörande utländsk rätt återfinnas å sid. 6—8 i propositionen.

Under rubriken »departementsförslagets huvudgrunder» lämnas redogörelse för riksförsäkringsanstaltens förslag å sid. 8—14 samt för däröver avgivna yttranden å sid. 14—20 i propositionen.

Föredragande departementschefens, statsrådet Möller, anförande till statsrådsprotokollet under nu ifrågavarande rubrik återfinnes å sid 20—23 i propositionen.

Departementschefen har anfört, bland annat:

Till grund för riksdagens omförmälda skrivelse torde ligga den uppfattningen, till vilken även jag ansluter mig, att en arbetsgivare bör så långt möjligt ersätta skador och sjukdomar, vilka drabba hans arbetare och vilka — även om de icke äro föranledda av olycksfall — dock påtagligt eller påvisbart äro en följd av arbetet. Då enligt gängse praxis olycksfall anses föreligga icke endast vid ett plötsligt utan ofta även vid ett till flera timmar eller en hel dag utsträckt händelseförlopp, synes hinder icke böra möta mot att under olycksfallsförsäkringen även inbegripa en inverkan, där skadan inträffar först efter ett händelseförlopp, som är till tiden mer utsträckt.

Riksförsäkringsanstalten har i sitt förslag sökt skapa garantier för att den ifrågasatta utvidgningen endast komme att omfatta sådana slags skador, om vilka i allmänhet gäller, att tillförlitlig utredning rörande anledningen till deras uppkomst utan större svårigheter kan erhållas. Sålunda avser anstaltens förslag allenast skador, vilka uppkommit under jämförelsevis kort tid. Erfarenheten bestyrker, att ju längre uppkomstförloppet är för en sådan skada, varom här kan bliva fråga, desto vanskligare är det i regel att — med uteslutande av andra möjligheter — fastslå någon viss inverkan såsom helt eller väsentligen orsak till skadan. Vad anstalten sålunda föreslagit finner jag mig därför böra godtaga, så mycket hellre som därigenom olycksfallsförsäkringslagen icke kan sägas komma att omfatta jämväl yrkessjukdomar i egentlig mening.

Det torde icke såsom förutsättning för olycksfallsförsäkringslagens tillämpning i nu förevarande fall med nödvändighet böra krävas, att skadan föranletts av någon oförutsedd eller onormal omständighet.

Däremot bör givetvis, såsom riksdagen i sin skrivelse framhållit, kravet på orsakssammanhang mellan arbetet och skadan icke uppgivas. Enligt riksförsäkringsanstaltens förslag fordras också, för att en skada skall omfattas av försäkringen, att skadan förorsakats av arbetet eller arbetsförhållandena eller visst i arbetet använt ämne. Försäkringsrådet har förordat, att från den ifrågasatta utvidgningen måtte uteslutas fall, då sjukdom eller lyte väsentligen bidragit till skadans uppkomst. Anledning synes dock knappast föreligga att härutinnan i lagen införa en regel för allenast nu ifrågavarande skador.

En ytterligare begränsning av skadefallen föreslås emellertid av riksförsäkringsanstalten, i det anstaltens förslag endast omfattar skador, som förorsakas på mekanisk väg eller av frätande eller etsande ämnen. Uteslutna skulle sålunda vara, bland andra, smittsamma sjukdomar samt inre förkylningsåkommor och andra skador i följd av temperaturförhållanden.

Starka skäl kunna anföras emot att — där ej något olycksfallsartat föreligger — hänföra smittsamma sjukdomar och inre förkylningsåkommor under

denna gren av socialförsäkringen. Sålunda läser det i regel erbjuda öoverkomliga svårigheter att påvisa ett bestämt och andra möjligheter uteslutande samband mellan dylika det dagliga livets sjukdomar och vederbörandes arbete. Vad sålunda anförs gällor dock i vida mindre mån om vissa av temperaturförhållandena orsakade skador, nämligen förfrysning, värmeslag och solsting. Då i övrigt vägande skäl för medtagande av sistnämnda skador anförs såväl av en reservant inom riksförsäkringsanstalten som i åtskilliga öover förslaget avgivna yttranden, förordar jag, att berörda skador jämföras med olycksfallsskador i egentlig mening.

Vad angår av inverkan på mekanisk väg förorsakade skador upptagas i anstaltens förslag såsom exempel skavsår, blåsor och senskideinflammation (s. k. senknarr). Av anstaltens motivering framgår, att anstalten ansett bland annat s. k. ryggsnitt även kunna hänföras till dylika skador.

Mot den förslagna reformen har anförts, att den skulle bidra till att slappa arbetarnas aktsamhet samt belasta näringslivet med ökade kostnader av en omfattning, som icke kunde överblickas. Förstnämnda farhåga synes dock öoverdriven. Även om de med reformen avsedda skadorna vanligen äro av lindrigare art, kunna de dock ofta nog medföra så pass allvarliga påföljder, att vetskapen härom bör mana till försiktighet. I brist på inhemsk statistik öover dylika skador är det givetvis öomöjligt att ens tillnärmelsevis beräkna de ökade kostnaderna för reformens genomförande. Så mycket torde dock med säkerhet kunna sägas, bland annat med ledning av erfarenheter från utlandet, att dessa kostnader icke kunna förväntas bli så stora att de böra tillmätas avgörande betydelse vid bedömandet av denna fråga.

»Departementsförslagens detaljer» såvitt angår 1, 13 och 20 §§, hava behandlats å sid. 23—27 i propositionen.

Ändring av 11 § olycksfallsförsäkringslagen.

I propositionen har redogörelse lämnats för gällande bestämmelser (sid. 27—31), tidigare behandling av frågan (sid. 31 och 32), riksförsäkringsanstaltens förslag (sid. 33—38) samt däröover avgivna yttranden (sid. 38—44).

Departementschefens anförande till statsrådsprotokollet beträffande 11 § återfinnes å sid. 44—49 samt 50 i propositionen.

Departementschefen har anfört, bland annat:

Riksförsäkringsanstaltens förslag avser framför allt att förhindra, att från ersättning enligt lagen må avdragas andra förmåner än sådana som verkligen kunna sägas utgöra understöd på grund av olycksfallet. Förslaget innebär, utan att göra anspråk på fullständighet, en mer detaljerad reglering av hithörande spörsmål än som erbjödes i hittills gällande bestämmelser, varjämte dessa i förslaget undergått smärre ändringar av delvis saklig, delvis endast formell innebörd.

Departementsförslaget, för vilket noggrann redogörelse lämnas i departementschefens yttrande, innefattar med vissa jämföringar det huvudsakliga av riksförsäkringsanstaltens förslag. Utskottet anhallor att få hänvisa till nämnda yttrande.

För öovergångsbestämmelserna redogöres å sid. 27 och 50 i propositionen.

Lagrådets i ärendet avgivna yttrande har återgivits å sid. 56—57 i propositionen. Nämnda yttrande har föranlett vissa mindre jämkningar i lagförslaget (se sid. 58).

Motionen II: 63.

Gällande bestämmelser rörande de frågor, som behandlas i motionen, återfinnas i 6 och 9 §§ i 1916 års lag.

I 6 § stadgas, bland annat, att hel sjukpenning utgör en krona, om den försäkrades årliga arbetsförtjänst ej uppgår till 675 kronor, en krona och 50 öre om den årliga arbetsförtjänsten uppgår till 675 kronor men ej till 945 kronor o. s. v. med intervaller om respektive 50 öre beträffande sjukpenningen och 270 kronor i fråga om arbetsförtjänsten. Högsta sjukpenning är 5 kronor 50 öre. Enligt 9 § skall vid bestämmande av livränta den årliga arbetsförtjänsten i intet fall beräknas till lägre belopp än 450 kronor.

De i motionen framställda förslagen till ändringar av gällande lag, vilka innefatta ändring av intervallsystemet samt höjning av sjukpenningens och invaliditetsersättningens belopp, hava tidigare vid flera tillfällen och senast år 1933 varit föremål för riksdagens behandling. En närmare redogörelse för gällande lagbestämmelser samt historik i ämnet återfinnes i andra lagutskottets utlåtande nr 11 år 1933, vartill utskottet får hänvisa.

I anledning av en då av herr Spångberg m. fl. väckt motion (II: 258) anförde utskottet:

Utskottet anser det vara nödvändigt att bibehålla den till grund för olycksfallsförsäkringslagen liggande principen, att ersättning enligt lagens regler skall bestämmas med hänsyn till storleken av den skadades arbetsförtjänst och icke i något fall må överstiga densamma. Med hänsyn härtill finner sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till motionen. Utskottet vill dock härvid framhålla, att beloppet av sjukpenning och livränta, som i enlighet med gällande lags bestämmelser utgår inom de lägre inkomstgrupperna, enligt utskottets mening är så lågt, att en mindre höjning därav i och för sig kunde anses vara motiverad, ehuru en sådan höjning på grund av nuvarande ekonomiska läge torde vara synnerligen svår att genomföra.

Utskottet hemställde, att motionen icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Utskottets yttrande.

I anledning av framställning från riksdagen har Kungl. Maj:t låtit verkställa utredning rörande ändringar i 1916 års olycksfallsförsäkringslag dels i fråga om utvidgning av begreppet olycksfall och dels beträffande det i 11 § reglerade förhållandet mellan förmåner, som utgå enligt lagen, och understöd, som till följd av olycksfall i arbete utgå i annan ordning. Förslag till de lagändringar, vartill utredningen givit anledning, hava nu av Kungl. Maj:t framlagts i förevarande proposition.

Utskottet har vid granskning av det i propositionen framlagda lagförslaget funnit föreslagna ändringar av gällande lag i det hela väl avvägda samt har icke funnit anledning att göra erinran mot förslagets detaljer.

Utskottet.

I förevarande sammanhang vill utskottet framhålla, att det enligt utskottets mening kan ifrågasättas, om icke tiden kan anses vara inne att underkasta olycksfallsförsäkringslagen en revision i vissa delar, som icke beröras i den föreliggande propositionen. Vid en sådan revision av lagen synes bland annat böra övervägas, huruvida icke utan rubbning av den gällande olycksfallsförsäkringslagens grunder en höjning kan äga rum i fråga om beloppet av sjukpenning och livränta, som utgår inom de lägre inkomstgrupperna. Den föreliggande motionen angiver emellertid icke sådana riktlinjer, att den enligt utskottets mening bör ligga till grund för en framställning i ämnet till Kungl. Maj:t.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen;
samt

B. att motionen II: 63 icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 30 april 1936.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Linder*, Frändén, Gustaf Tamm, Sam Larsson, Hagman, Olof Carlsson och Carlström**;

från andra kammaren: herrar *Hage, Johanson i Hallagården, Olovson i Västerås, Pettersson i Hällbacken, Sandström i Sollefteå, Molander*, Johanson i Huskvarna och Thorell.*

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.